

vit. pl. Berryja in za poveljnika križarskega brodov-
ja kontreadmirala Fiedlerja.

Politični ogled.

— **Naš cesar.** Kakor smo že zadnjič poročali, sta se dne 3. junija pripeljala na obisk k našemu cesarju na Dunaj bavarski vladar Ludovik in njegova soproga princezinja Marija Terezija. Na kolodvoru ju je sprejel cesar v navzočnosti več članov cesarske hiše. Cesarja, ki je bil oblečen v uniformo bavarskega generala, je občinstvo viharno pozdravljalo. Sprejem bavarskih gostov je bil zelo prisrčen. Visoka gosta sta se nato odpeljala po okinčanih ulicah v cesarski grad, kjer sta ostala 2 dni. Na Bavarsko sta se vrnila dne 6. t. m. Cesar je bil v družbi svojih bavarskih gostov zelo vesel. — Zdravje našega vladarja je zadnji čas izborna. Cesar je prisostvoval zadnje dni prejšnjega tedna konjskim dirkam na dunajskem dirkališču in naklonil prvim zmagovalcem lepe darove.

— **Slovensko -- Hrvaško.** V nedeljo, dne 8. junija, so se pričele v Trstu in okolici volitve za tržaški deželni zbor. Volilni boj je bil zelo hud. Italijanom so priskočili na pomoč tudi Nemci, da bi tako pokazali svoje veliko politično sovraštvo, ki ga gojijo do Slovencev. A kljub italijansko-nemški zvezi so izšli Slovenci častno iz volilnega boja. V okolici so bili izvoljeni 3 Slovenci, 1 Slovenec pa pride v ožjo volitev s socialnim demokratom. Slovenski glasovi so se močno pomnožili tudi v mestu samem. Slovenski kandidati pridejo v dveh mestnih okrajih v ožjo volitev z italijanskimi liberalci. Hudo tepeni so bili socialni demokrati, ki so prišli le v dveh okrajih v ožjo volitev. Slovenci v Trstu so pokazali, da naša moč na jugu ob sinji Adriji res raste in da strah Nemcev pred Slovani ni prazen bav-bav. Slovenci se pridno pripravljajo še za nove volilne boje, ki jih čakajo pri ožjih volitvah in volitvah v ostalih razredih. Tržaški dež. zbor obstoji iz 80 poslancev. Od teh je bilo dosedaj 12 Slovencev, 52 Italijanov in 10 socialnih demokratov. — Tudi Slovenci na Goriškem se pridno pripravljajo za deželnozborske volitve. Slovenska ljudska Stranka prireja manjše zaupne shode, da stopi v stik z volilci glede imenovanja kandidatov. Slovenskim liberalcem pa prede zelo slaba, ker so jim njih pristajši z raznimi poneverbami in slabim gospodarstvom v mnogih občinah in zavodih zapravili zaupanje itak maloštevilnih volilcev. — Komisar Cuvaj bo vendar odstopil. Mož je izprevidel, da ga hrvaško ljudstvo ne mara, ker mu je prizadejal toliko krivic. Listi poročajo, da cesar Cuvajev odstop sprejme. Novi ogrski ministrski predsednik Tisa se sedaj posvetuje z mažaroni, koga bi priporočal za bana. Imenujejo se imena Tomasič, Pejačević in Rauch. Kdo izmed teh bo osrečeval Hrvate kot ban, se bo v kratkem izvedelo.

— **Moravsko.** Volitve za deželni zbor na Moravskem bi se bile morale že lansko jesen izvršiti, toda vsled vojske so volitve odgodili. Letos pa so čakali zato, ker so mislili, da se mnogoštevilni rezervisti, ki imajo pravico do volitve, kmalu vrnejo. Moravski deželni zbor ima 151 članov in sicer: stalna člana (virilista) olomuški nadškof in brnski škof, ter 149 izvoljenih poslancev, od katerih jih pripade 30 na veleposestvo, 46 na mesta in trgovinske zbornice, 53 na kmečke občine in 20 je izvoljenih pa v splošnem volilnem razredu. V nedeljo, dne 8. junija, je volil splošni volilni razred. Izvoljeni so 3 češko-katoliški, 1 češki socialni demokrat in 2 nemška svobodnomiselna poslanca. Vsi drugi so v ožjih volitvah. Dva nemška krščanska socialca sta v ožji volitvi z nemškima svobodnomiselcema. Ker socialni demokrati raje volijo juda kot pa krščanskega socialca, se bodo morali krščanski socialci resno potruditi. Izmed katoliških Čehov so izvoljeni voditelji Šilinger, Šramek in Kadlček. Prihodnji teden volijo ostali volilni razredi. Udeležba je bila skoro v vseh okrajih izredno velika.

— **Češko.** Letošnje glavne vojaške vaje se bodo vršile začetkom meseca septembra na južnem Češkem. Oba oddelka bosta obstajala najmanj iz dveh armadnih zborov. Manevrov se bodo udeležile čete 8. (prasekega), 9. (litomerskega), 1. (krakovskega) in posamezni oddelki dunajskega armadnega zbora. — Listi poročajo, da so nameravali Čehi v državnem zboru zopet osnovati enoten češki klub. Do sedaj so namreč Čehi razcepljeni v več klubov. Z enotnim češkim klubom pa najbrž ne bo nič, ker so mladočehi izjavili, da podpirajo ustanovitev enotnega češkega kluba le tedaj, ako bi bilo zagotovljeno, da bo ta klub trajno obstojal, kar pa je pri sedanjih razmerah na Češkem nemogoče.

— **Ogrsko.** Cesar je ostavko Lukačevega ministrstva sprejel in naročil grofu Tisi, ki je bil dozdaj predsednik državnega zbora, naj sestavi novo vlado. V novo ministrstvo bodo stopili skoro vsi prejšnji ministri. Manjkala bosta le Lukač in poljedelski minister grof Sereny, kateri noče več biti minister. V torek se je mudil Tisa na Dunaju, kjer je predložil cesarju imena novih ministrov in potrjenje. Za ministra kraljevega dvora bo baje imenovan bivši skupni finančni minister baron Burian. — Madžari so zelo slabi gospodarji. Mesto Budimpešta, kjer so v občini sami liberalci na krmlu, je že do vrata zadolženo. Dne 9. junija je mestni svet zopet sklenil, najeti 60 milijonov novega posojila, da zamaši največje vrzeli.

— **Nemčija.** Dne 16. junija bo obhajal nemški cesar Viljem 25letnico vladarstva. Slavlja se bodo u-

deležili osebno vsi nemški knezi. V Berlinu delajo velike priprave za to slavnost. Ob tej priliki prispe v Berlin tudi več zastopnikov drugih evropskih vladarskih hiš. — Nemški in francoski trgovci v Berlinu so stopili v skupno zvezo, katere bi naj uplivala na trgovce obeh držav v svrhu skupnega postopanja v trgovskih zadevah. — V tovarnah v mestu Stettin in okolici na vzhodnem Pruskem štrajkajo delavci že nad 14 dni. V predmestju Frauendorf so štrajkujoči delavci, socialni demokrati, napadli delavalne delavce, in enega izmed njih zabodli. Nato so naskočili tovarno. V spopadu, ki je nastal vsled tega med socialnimi demokrati in policaji, se je na obeh straneh streljalo. Ranjenih je bilo 10 policajev in 60 delavcev.

— **Rusija.** Tudi v tej državi so prišli na sled vohunstvu nekega častnika, ki je prodajal važne vojaške načrte in tajne zapisnike neki tuji državi (nemški listi pravijo, da Avstriji). Polkovnik ruskega generalnega štaba v Petrogradu, Kusmin, tako se zove tisti častnik, se je pred kratkim usmrtil. Listi poročajo, da se je Kusmin večkrat shajal v Varšavi s polkovnikom Redlom, in sta si drug drugemu izdajala tajne vojaške načrte svojih držav ter si tako služila na izdajalski način tisočake. — Ob priliki slavnosti carske rodbine Romanov je pomilostil ruski car 9958 vjetnikov, med njimi 840 političnih hudodelcev, toda nobenega katoliškega duhovnika, ki so vsled zagovarjanja pravic katoliške cerkve zaprti.

— **Italija.** S Tripolitanijo Italijani nimajo posebne sreče. Na tisoče vojakov in mnogo milijonov denarja so že žrtvovali za to pusto afrikanosko deželo. Turki so sicer deželo prepustili Italiji, a domači arabski rodovi delajo z neprestanim puntanjem Italijanom mnogo sitnosti v osrednjem Tripolitaniju. Dosedanje italijanske čete v Tripolitaniji niso več kos svoji nalogi: prešibke so, da bi vstrahovale vstrajne Arabce. Radi tega pošilja vojna uprava sedaj zopet nove čete v Afriko. Iz vseh delov dežele so vpoklicani rezervisti pod orožje. Italijanska vlada hoče na vsak način punt Arabcev z veliko vojaško silo popolnoma zlomiti. Italijanski kralj Viktor Emanuel je nameraval letos potovati v Tripolitanijo, a ker v deželi še ni miru, je svoje potovanje odložil. — Radi večmilijonskih sleparij pri zgradbi pravosodne palače v Rimu (Glej politični ogled, št. 22 „Slov. Gospodarja“!), je moralo več liberalnih poslancev odložiti svoje mandate, ker se jim je dokazalo, da so se dali od stavbenih podjetnikov podkupiti. Liberalni listi o tej umazani zadevi lepo molčijo.

— **Francosko.** Protivojaška stranka, ki nasprotuje pomnožitvi francoske armade in zopetni upeljavi 3-letne vojaške službe, postaja vedno močnejša. Položaj je sedaj tak, da je zelo dvomljivo, če se bo francoski vladi posrežilo doseči, da bi se vojaška predloga sprejela. Socialni demokrati strastno nasprotujejo novim vojaškim bremenom. Dne 6. junija so zaprli v Parizu 11 prekucuskih socialistov, ki so širili po vojašnicah protivojaške spise. Dosedaj je zaprtih že 132 častnikov, ker so hujskali proti 3letni vojaški službi. Zakaj pravzaprav Francozi hočejo zopet 3letno vojaško službo, je povedal v francoski zbornici bivši minister Lefebvre, ki je rekel: „Mogoče je, da nas Nemčija nena-doma napade. Proti takemu napadu se moramo pripraviti, ker s tem si zagotovimo mir, in to zahteva naša čast. Francija sicer ne misli na napad, a l. 1870. in izgube dežel Alzacije in Lotringije še ni pozabila.“ — Francozi se torej pridno pripravljajo proti Nemčiji. Pri tem se zanašajo tudi na pomoč Anglije, toda njih vladni listi ravnokar razglašajo, da bi le v tem slučaju priskočili Francozom na pomoč, ako bi jih Nemci napadli. — Predsednik ljudovlade, Poincare, je nameraval letos obiskati španskega kralja v Madridu, a je ta svoj načrt opustil. Dne 8. t. m. se je Poincare podal v francosko vojno pristanišče Toulon, kjer je prisostvoval vajam vojne mornarice.

— **Portugalsko.** Poleg Francoske in Španije trpi tudi ta, nekdanj cvetoča država, pod vlado brezvestnih liberalcev. V državni upravi ni nobenega reda. Punt, ropanje, tatvine in druge krivice so gospodarije dežele. Dosedaj so liberalni svobodnomiselci in socialni demokrati skupno gospodarili in tudi skupno pobijali katoličane ter zatirali njih naprave. Ko so pa liberalci videli, da so katoličani dovolj udarjeni in se v javnem življenju ne morejo več posebe gibanj, so začeli boj s socialnimi demokrati. Vlada prepoveduje socialistične shode, uničuje in zaplenjuje socialno-demokratske časnike in zapira rdeče voditelje. Socialni demokrati napovedujejo sedaj liberalcem hud boj. Delavci prireajo izgrede, stavkajo in prepeajo pristaje liberalcev. Tako jadra Portugalska, odkar se je zapisala liberalcem, v gotovo propast.

— **Anglija.** Ženske se na Angleškem že več let potegujejo za doseg enakopravnosti z moškimi. Zadržujejo enako volilno pravico, kot jo imajo moške; one hočejo postati ne samo župani, ampak tudi poslanci, visoki uradniki, ministri itd. Anglija je sicer zelo napredna dežela, a željam teh novodobnih žensk, „sufragetke“ jim pravijo, vlada in politiki nočejo ugoditi. Radi tega pa voditeljice ženskega gibanja prireajo s svojimi somišljenicami po raznih mestih velike obhode, razgrajajo po ulicah, požigajo javna poslopja in vojaška skladišča, pobijajo šipe itd. Gotovo je, da si s takim postopanjem žensko ne bo izvajalo zaželjenih pravic. — V Indiji, ki je pod oblastjo Anglije, so v mnogih pokrajinah baje prišli na sled veliki zaroti, ki so jo kovali domačini proti Evropejcem, posebno pa Angležem. Zarotniki so hoteli uprizoriti klanje med angleškimi častniki in evropskimi trgovci. Nad 100 voditeljev zarote je angleška vojaška oblast že zaprla.

— **Amerika.** Razmerje med severoameriškimi Združenimi državami in Japonsko je še vedno zelo napeto. Amerikanci nočejo ugoditi zahtevam Japoncev, ki so naseljeni v Kaliforniji ter odklanjajo vsako posredovanje v prilog naseljencem. Kako se bo ta ameriškano-japonski spor rešil, bomo poročali. — Državni svet Združenih držav pripravlja zopet nov strogi zakon glede na naseljence. Po tem zakonu bo naseljevanje v Ameriko še bolj omejeno kot dozdaj. Podrobne določbe še niso znane.

Državni zbor.

Naš avstrijski državni zbor razpravlja o novem davčnem načrtu. Toda Rusini, ki so hudi na vlado in Poljake, so začeli obstruirati. Poslanec Budeynovsky je govoril zaporedoma več ur, da se razprava zavleče. Tako ni mnogo upanja, da bi se dnevni red državnega zbora rešil ob pravem času. Dne 6. t. m. so Rusini toliko časa govorili, da razprava o davčnem načrtu ni prišla niti za las naprej. — Nato se je pričela razprava o mesni draginji, ki pa tudi ni pokazala nič novega. Socialni demokrati, ki vedno kričijo o draginji, bi radi, da bi kmet svojo živino moral prodajati za ničevno ceno. Dobro je, da se za besedičenje socialnih demokratov le malokdo zmeni. — V seji dne 5. t. m. je deželnoobrambni minister general Georgi odgovarjal na razne interpelacije glede Redlovega vohunstva. Med njegovim govorom so se slišali pogostni medklici. Poslanci z njegovim govorom niso bili zadovoljni, ker ni povedal nič novega, ampak le to, kar so listi že poročali. Predlog, naj se o ministrovem odgovoru otvori takoj razprava, je bil odklonjen. Dne 6. t. m. se je nadaljevala razprava o začasnem proračunu. Finančni minister Zaleski je naznanil, da namerava vlada dosedanje proračunsko leto izpremeniti tako, da se bo pričelo prvega julija in končalo bo dočle leto zadnjega junija. Minister upa, da bo mogoče na ta način končati proračunsko razpravo ob pravem času. Trgovinski minister dr. Schuster je izjavil, da ima trgovinsko ministrstvo 355 milijonov kron na razpolago za telefonske in brzojavne namene. Proračunski odsek je zboroval zopet v ponedeljek, dne 9. t. m. Načelnik odseka je poročal o stanju pristaniških del v Dalmaciji in o preosnovi pogodb z nekaterimi tujimi paroplovnimi družbami. — V torek se je zopet nadaljevala seja državnega zbora. Na vspredu je bilo nadaljevanje razprave o davčnem načrtu.

V kmetijskem odseku se je dne 4. t. m. dovršila obravnava o vladnem poročilu glede razdelitve 6milijonskega fonda za povzdigo živinoreje. Pri tej razpravi je poslanec Roškar dvakrat povzel besedo ter odločno grajal krivično razdelitev teh sredstev in živo orisal zapostavljanje Spodnjega Stajerja sploh, ter političnih okrajev Maribor in Ljutomer posebej. Stavitel je dva resolucijska predloga, katerih prvi je bil z veliko večino, drugi pa soglasno sprejet.

Prvi predlog vsebuje zahtevo, da se ta fond za povzdigo živinoreje v bodoče po vseh deželah in okrajih pravično, po številu živine, kakor določuje zakon, enakomerno razdeli in da se v krajih, v katerih še ni živinorejskih zadrug, dajo podpore tudi okrajnim zastopom in kmetijskim podružnicam na razpolago.

Z drugo resolucijo se pa zahteva od c. kr. vlade, da še pred prihodnjim sklicanjem deželnega zbora v Gradec predloži deželnemu odboru zakon za ustanovitev deželnega kulturnega sveta za Stajersko s samostojnima oddelkoma za slovenski in nemški del dežele. Enaki kulturni sveti obstojajo že tudi v drugih dvojezičnih kronovinah Avstrije in delujejo blagodejno za povzdigo ljudskega gospodarstva in skrbje za pravično razdelitev vseh državnih in deželnih sredstev za vse najrazličnejše, potrebne, kulturne naprave in izboljšave. Pri sklepanju tega zakona bo stajerskim Nemcem zopet dana priljubljenost, pokazati, kako daleč sega njihovo pravilnoljubje do enakopravnosti Slovencev nasproti Nemcem. Za nas Slovence bi pa postal tak kulturni svet najboljši središče in odločujoče sredstvo za doseg nam dosedaj prikrajšanih pravic na vsej črti gospodarskega razvoja. Ta predlog je bil v odseku soglasno sprejet.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

- 15. nedelja: 5. po Binkostih. Vid, muč.
- 16. ponedeljek: Franc Reg., sp.; Beno, škof.
- 17. torek: Adolf, škof; Lavra, nuna.
- 18. sredo: Feliks in Fort; Marko in Marcellin.
- 19. četrtek: Julijana F.; Gervazij in Protazij.
- 20. petek: Silverij, papež; Florentina, devica.
- 21. sobota: Alojzij, spozn.; Alban.

* **Imenovanje.** Za pisarniškega predstojnika okrajne sodnije v Mariboru je imenovan Matevž Ivanuš, dosedaj kancelijski oficijal pri okrajni sodnji v Ptutu.

Iz deželne službe. Na lastno prošnjo je predstavljen deželni okrajni živinozdravnik Maks Leskovar iz Sevnice v Arvež. — Diplomirani živinozdravnik Franc Zavrnik je imenovan za deželnega okrajnega živinozdravnika na Vrnskem.

* **Iz učiteljske službe.** Na 5razredni mešani ljudski šoli pri Sv. Juriju v Slov. gor. je razpisano mesto stalne učiteljice z dohodki po drugem krajnem razredu. Prošnje do 1. julija t. l.

* **Nadvojvoda Karol Franc Jožef** bo prišel s svojo soprogo Cito koncem meseca junija na svoje novo posestvo v Bistrici na Gornjem Stajerskem, kjer bo del časa stanoval. Tamkajšnje ljudstvo se že zdaj